

In deze Signalering:

Berichten

- ↓ 1. De IND Rode Knop pilot per 13 januari 2025 van start
- ↓ 2. Volledige digitale communicatie met de IND in de asielprocedure

Jurisprudentie

- ↓ 1. 08-01-2025, Rb Amsterdam, [ECLI:NL:RBDHA:2025:246](#), beroep gegrond [grensdetentie Schiphol, insluitingstijden]
- ↓ 2. 15-01-2025, Rb Amsterdam, NL24.45135, *Algerije*, beroep gegrond [bewaring; LHBTI; samenwerkingsplicht; informatie op telefoon]
- ↓ 3. 18-12-2024, ABRvS, [ECLI:NL:RVS:2024:5256](#), hoger beroep minister gegrond [kennisgeving; vaststelling leeftijd; appellabel besluit]
- ↓ 4. 15-01-2025, Rb Middelburg, [ECLI:NL:RBDHA:2025:49](#), *Syrië*, beroep gegrond [beleid terugkeerders]
- ↓ 5. 10-01-2024, Rb 's-Hertogenbosch, [ECLI:NL:RBDHA:2025:250](#), *Jemen*, beroep gegrond [artikel 15c-situatie]
- ↓ 6. 09-01-2025, Rb Middelburg, [ECLI:NL:RBDHA:2025:239](#), *Algerije*, beroep gegrond [onvoldoende zorgvuldig gehoord; lange tijd in Nederland]

↓ Contactgegevens

↓ [Archief AC-Signalering op Vluchtweb](#)

De Signalering wordt samengesteld door de Juridisch Coördinatoren, in samenspraak met de acca's. Het is bedoeld als attentie op ontwikkelingen die relevant zijn voor de rechtsbijstand op de AC's. We verwijzen naar andere bronnen. We sturen eenmaal per week een signalering rond, mits er nieuws is.

1. De IND Rode Knop pilot per 13 januari 2025 van start

De IND wil het volgend bericht onder de aandacht van de asieladvocatuur brengen:

Met de Rode Knop is 1 ingang bij de IND is ingericht voor samenwerkingspartners, om uitzonderlijke en schrijnende zaken te kunnen melden die tussen wal en schip dreigen te raken. Zaken waarin zich situaties voordoen die maken dat een langere duur van de procedure evident onevenredig is en waarbij schrijnende, individuele omstandigheden vergen dat de zaak door de IND met prioriteit wordt opgepakt. De professionals die dergelijke zaken via de Rode Knop route bij de IND kunnen melden zijn: Het Juridisch Loket, Vluchtelingenwerk Nederland, NIDOS, de advocatuur, de rechtswinkel(s) en de UNHCR.

Hoe werkt het proces in het kort?

Een Rode Knop melding kan worden gedaan door middel van het invullen van een formulier, het **Rode Knop formulier**. Dat formulier is uitsluitend beschikbaar via de link hieronder. Deze staat enkel ter beschikking aan de samenwerkingspartners aan wie de IND deze service biedt. De IND Ketenservice streeft ernaar om binnen 2 werkdagen een eerste terugkoppeling te geven op een Rode Knop melding. Een speciaal geformeerd 'team', het dedicated team, dat bestaat uit medewerkers van verschillende directies binnen de IND, bepaalt na een eerste triage door de Ketenservice of de zaak vanwege de aangevoerde omstandigheden voorrang krijgt. Zo ja, dan zorgt het dedicated team dat de zaak door de verantwoordelijke directie/afdeling wordt opgepakt. De melder wordt hier - veelal per mail - van op de hoogte gesteld. Wanneer een zaak niet als Rode Knop zaak wordt aangemerkt, wordt ook dit aan de melder teruggekoppeld.

Kader

Door de IND is in samenspraak met haar keten- en samenwerkingspartners een uniform en helder kader gecreëerd met criteria om te bepalen of een Rode Knop melding moet leiden tot voorrang. Die weging ziet op de vraag of de omstandigheden evident vergen dat een zaak met voorrang door de IND op wordt gepakt en het daarom gerechtvaardigd is dat die voorgaat op andere wachtende aanvragers. Het is nog geen oordeel over de zaak zelf; of het een inwilliging of een afwijzing van de aanvraag wordt.

Wat vraagt de IND van u?

We vragen er uw aandacht voor dat:

- Rode Knop zaken zeer uniek en urgent zijn en aan specifieke vereisten moeten voldoen. Deze worden in het formulier vermeld en dienen door de melder te worden toegelicht;
- misbruik en/of overbevragen van deze route ertoe kan leiden dat de IND zich genooddaakt ziet tot maatregelen en/of uitsluiting van de Rode Knop. In de meest vergaande situatie kan het leiden tot stopzetting van de pilot;
- het principe 'nee' is 'nee' geldt. Het indienen van klachten en/of het starten van een procedure in verband daarmee zal een negatief effect hebben op het voortzetten van de pilot;
- de IND het proces nauwkeurig en zorgvuldig zal monitoren.

We vragen u om steeds zelf een zorgvuldige afweging te maken. Onze hoop en verwachting is dat dit zal bijdragen aan een succesvol verloop van de pilot.

Onderling sparren kan eraan bijdragen dat alleen die zaken gemeld worden die daadwerkelijk vanwege urgente, unieke en schrijnende omstandigheden prioritering boven andere zaken vergen.

Vragen?

Voor vragen over de Rode knop kunt u terecht bij Neetu Jit (n.jit@ind.nl). We verzoeken u om eventuele vragen zo veel mogelijk centraal, via de Rode Knop contactpersonen, te stellen.

Tot slot

We zijn verheugd u deze ingang voor deze schrijvende en urgente zaken te kunnen bieden. Onze inzet is dan ook gericht op een succesvol verloop van de pilot.

U kunt een melding van een Rode Knop zaak doen via de volgende link: [Pilot Rode Knop voor samenwerkingspartners | IND](#). Hier treft u ook het formulier aan.

Inhoudsopgave

2. Volledige digitale communicatie met de IND in de asielprocedure

De IND wil onderstaand bericht onder de aandacht van de asieladvocatuur brengen:

De IND is vanaf eind november 2024 volledig overgestapt op digitale communicatie in asielzaken via het Portaal van Advocaten. Dit betekent een belangrijke vooruitgang in de snelheid en efficiëntie van de informatie-uitwisseling.

Geen faxverkeer meer in asielzaken

Alle dossierstukken worden voortaan rechtstreeks beschikbaar gesteld via het Portaal voor Advocaten. Schriftelijke post en faxverkeer worden niet langer gebruikt in asielzaken. Het Portaal voor Advocaten dient als centrale plek voor het inzien en uploaden van dossierstukken en het volgen van de status van een aanvraag.

Bij elk nieuw dossierstuk ontvangt u een e-mailnotificatie. Ook als u zelf een dossierstuk via het Portaal voor Advocaten uploadt, krijgt u hiervan een melding per e-mail.

Het Portaal gebruiken?

Meer informatie over het gebruik van het Portaal vindt u op: [Portaal voor Advocaten | IND](#). De IND blijft zich inzetten voor een optimale dienstverlening en een gebruiksvriendelijk Portaal. Heeft u vragen? Neem dan contact op via PvA@ind.nl.

Zie hieronder voor belangrijke aanvullende informatie.

Ingebrekestelling van de IND

Wilt u de IND in gebreke stellen? Lees meer op de pagina [De IND is te laat met beslissen](#).

Aanvullende documenten versturen

1. Via het Portaal van Advocaten

Als advocaat kunt u aanvullende documenten eenvoudig uploaden via het [Portaal voor Advocaten](#).

2. Veilig mailen via Zivver

Heeft u geen toegang tot het Portaal voor Advocaten? Dan kunt u aanvullende documenten veilig mailen (maximaal 10 MB per document en maximaal 20 MB in totaal). Zijn uw documenten samen groter dan 20 MB? Stuur dan een nieuwe mail met de overige documenten.

Zet het zaaknummer in het onderwerp van uw mail. Lees meer over [veilig mailen via Zivver](#).

3. Aanvullende documenten per post versturen

Wilt u aanvullende documenten per post versturen? De postadressen van de IND vindt u [hier](#).

Indienden van verzoeken

Dien onderstaande verzoeken rechtstreeks in via het onderdeel **Verzoeken** in het Portaal voor Advocaten:

- Uitstel voor correcties en aanvullingen;
- Uitstel voor het indienden van een zienswijze;
- Reacties, teruggave van originele documenten, of andere verzoeken.

Met deze volledig digitale stap zet de IND zich in voor een modernere, efficiëntere dienstverlening met de advocatuur in asielzaken. Wij danken u voor uw medewerking.

Inhoudsopgave

3.

Jurisprudentie

1. 08-01-2025, Rb Amsterdam, ECLI:NL:RBDHA:2025:246, beroep gegrond [grensdetentie Schiphol, insluitingstijden]

Reden signalering: grensdetentie Schiphol heeft door lange insluitingstijden penitentiair karakter, niet langer sprake van detentie in een gespecialiseerde inrichting als bedoeld in artikel 10 Opvangrichtlijn, insluitingstijden inmiddels verkort, maar vreemdeling heeft substantiële periode in onrechtmatige detentieomstandigheden verkeerd,

Eiser heeft aangevoerd dat de grensdetentie op het Detentiecentrum Schiphol onrechtmatig is, omdat deze door de lange insluitingstijden een penitentiair karakter heeft. Er is daarom geen sprake meer van detentie in een gespecialiseerde inrichting.

Deze rechtbank en zittingsplaats heeft op 11 en 12 december 2024 verschillende uitspraken gedaan (o.a. ECLI:NL:RBDHA:2024:20829) over de detentieomstandigheden van vreemdelingen in grensdetentie op het Detentiecentrum Schiphol. In deze uitspraken is het navolgende overwogen (r.o. 3 t/m 13).

Ingevolge artikel 3 juncto artikel 6 van de Vw kunnen vreemdelingen die zich op Schiphol als asielzoeker aanmelden in grensdetentie worden geplaatst. Artikel 10, eerste lid, van de Opvangrichtlijn bepaalt dat deze detentie in gespecialiseerde bewaringsaccommodaties dient plaats te vinden. Indien een lidstaat niet beschikt over gespecialiseerde bewaringsaccommodaties en verplicht is een beroep te doen op een gevangenis, worden de verzoekers in bewaring afgescheiden van de gewone gedetineerden en zijn de voorwaarden met betrekking tot bewaring van deze richtlijn van toepassing.

Volgens vaste jurisprudentie van het EHRM, onder meer in het arrest van 29 januari 2008, Arrest Saadi v. het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië) is detentie voorafgaand aan het verkrijgen van toestemming van een staat tot binnenkomst toegestaan, indien en voor zover dit in overeenstemming is met het algemene doel van artikel 5 EVRM. Volgens rechtsoverweging 67 van het Saadi-arrest is de enkele omstandigheid dat de detentie in overeenstemming is met nationale wet- en regelgeving onvoldoende om te oordelen dat deze in overeenstemming is met artikel 5, eerste lid, aanhef en onder f, van het EVRM. Detentie mag daarnaast niet willekeurig geschieden. In rechtsoverweging 74 van het arrest noemt het EHRM vier criteria om te beoordelen of detentie van asielzoekers aan wie de toegang tot het grondgebied is geweigerd willekeurig is:

a. de detentie dient 'te goeder trouw' ('in good faith') te worden toegepast;

b. de detentie moet in nauw verband staan met het doel om ongeoorloofde binnenkomst te voorkomen;

c. de plaats en de verblijfsomstandigheden moeten passend zijn, in acht genomen dat de maatregel niet wordt toegepast op personen die strafbare feiten hebben begaan, maar op vreemdelingen die, vaak in vrees voor hun leven, vanuit hun land van herkomst zijn gevlucht; en

d. de duur van de detentie moet in redelijke verhouding staan tot het beoogde doel.

Uit vaste jurisprudentie van Hof van Justitie van de Europese Unie, (HvJEU, onder meer het arrest van 17 juli 2014, Bero en Bouzalmate), volgt voorts dat de hoofdregel is dat voor vreemdelingenbewaring gebruik moet worden gemaakt van een speciale inrichting. In het arrest van 10 maart 2022, Landkreis Gifhorn⁶, wordt daarover het volgende overwogen:

45 Uit de punten 34 tot en met 44 van het onderhavige arrest volgt dat een „speciale inrichting voor bewaring” in de zin van artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/115 wordt gekenmerkt door een inrichting en uitrusting van de accommodaties en door een organisatorische en operationele regeling die de aldaar in bewaring gestelde illegaal verblijvende derdelander kan dwingen om permanent op een beperkt en afgesloten terrein te blijven, waarbij deze verplichting evenwel beperkt blijft tot hetgeen strikt noodzakelijk is voor de doeltreffende voorbereiding van zijn verwijdering. Bijgevolg moeten de in een dergelijke inrichting geldende bewaringsomstandigheden van dien aard zijn dat zoveel mogelijk wordt voorkomen dat de bewaring van de derdelander gelijkstaat aan detentie in een gevangenisomgeving, zoals kenmerkend is voor penitentiaire detentie.

46 Verder moeten de omstandigheden van bewaring zodanig zijn dat zowel de door het Handvest gewaarborgde grondrechten als de rechten die zijn verankerd in artikel 16, leden 2 tot en met 5, en artikel 17 van richtlijn 2008/115 worden geëerbiedigd.

Naar het oordeel van de rechtbank zijn de overwegingen in het arrest Landkreis Gifhorn ook van toepassing op detentie op grond van de Opvangrichtlijn. Artikel 10 van de Opvangrichtlijn spreekt immers net als artikel 16 van de Terugkeerrichtlijn van 'specialised detention facilities'.

De rechtbank stelt vast dat de detentiefaciliteiten op Schiphol multi-inzetbaar zijn. Op de site van de Dienst Justitiële Inrichtingen⁷ staat onder meer het volgende:

(...)

Door in één complex verschillende justitiële processen gecombineerd uit te voeren, kunnen DJI, IND, DT&V, OM en de Rechtspraak gebruik maken van elkaars faciliteiten en deskundigheid. Alle woonafdelingen en cellen hebben dezelfde inrichting, waardoor deze geschikt zijn voor meerdere bewonersgroepen en detentieregimes. IND en DJI kunnen zo de wooncapaciteit van het complex onderling uitwisselen als de grootte van hun bewonersgroepen wijzigt.

(...)

Detentiecentrum Schiphol

Met ruim 450 (merendeels tweepersoons-) cellen biedt het DCS plaats aan asielzoekers in procedure, bolletjesslikkers en illegale of uitgeprocedeerde vreemdelingen. Ook justitiabelen gedetineerd voor de maximale duur van 8 weken (arrestanten) of in afwachting van een uitspraak (huis van bewaring) verblijven in het detentiecentrum Schiphol. Detentiecentrum Schiphol is de grootste gebruiker van het justitieel complex.

De ruimte waar de grensdetentie wordt ondergaan verschilt dus niet van de ruimte waar strafrechtelijke detentie – in de vorm van afstraffing of het ondergaan van voorlopige hechtenis – wordt ondergaan.

De rechtbank stelt voorts vast dat uit de ter zitting op 10 december 2024 behandelde grensdetentiezaken, het volgende beeld naar voren komt wat betreft de dwang waaraan de vreemdelingen worden onderworpen:

De vreemdelingen moeten in ieder geval van 16:30 uur tot 08:00 uur⁹ op hun cel verblijven. Zij kunnen hun cel dan niet verlaten.

De vreemdelingen moeten hun lunch op de cel nuttigen. Ze zijn vrij om na de lunch zich weer op de afdeling te begeven.

De vreemdelingen kunnen 1x per dag gedurende maximaal 1 uur naar een buitenruimte.

Verweerder heeft desgevraagd aangegeven dat de verruiming van de extra verplichte uren op cel een gevolg is van een tekort aan personeel, en dat dit ten behoeve van de orde en veiligheid van zowel het personeel als de vreemdelingen daardoor noodzakelijk is. Verweerder heeft dit evenwel niet nader kunnen onderbouwen en desgevraagd ook niet kunnen aangeven dat zich in het detentiecentrum incidenten hebben voorgedaan die de veiligheid betreffen. Daarnaast heeft verweerder niet kunnen aangeven dat de verplichte uren op cel noodzakelijk zijn voor het met de detentie te bereiken doel, te weten het (vooralsnog) geen toegang bieden tot het Schengengebied. Het insluiten lijkt ook veeleer verband te houden met de wijze waarop de minister de grensdetentie gebouwelijk heeft vorm gegeven.

Op basis van de thans bij de rechtbank beschikbare informatie komt de rechtbank tot het oordeel dat de wijze van detentie van de vreemdeling bij de huidige stand van zaken, zowel gebouwelijk als in het regime en de daarbij toegepaste dwang, zoveel elementen bevat die als penitentiair zijn te kenschetsen dat om die reden niet gesproken kan worden van het ondergaan van detentie in een gespecialiseerde inrichting als bedoeld in artikel 10 van de Opvangrichtlijn.

Verweerder heeft ter zitting nog verwezen naar jurisprudentie van de Afdeling dat de bewaringsrechter zich niet mag buigen over de uitvoering van het regime. Voor de beoordeling daarvan staat immers een aparte rechtsgang open, namelijk de klachtprocedure. De rechtbank is bekend met deze jurisprudentie maar is van oordeel dat het hier niet gaat om de beoordeling van de uitvoering van het regime maar om de detentieomstandigheden als geheel. Dit dient de rechtbank, desnoods ambtshalve, te toetsen.

Overigens hecht de rechtbank eraan om over de klachtprocedure op te merken dat deze niet als effectief kan worden beschouwd ten aanzien van het door de vreemdeling beoogde doel. Uit de overgelegde stukken van een aantal klachtbehandelingen is de rechtbank gebleken dat de beslissing op de klacht vele maanden op zich laat wachten en dat de vreemdeling zich ten tijde van de uitspraak dan doorgaans niet langer in grensdetentie bevindt. In een aantal van de op 10 december 2024 ter zitting behandelde zaken is voorts informatie overgelegd dat de uitspraak op de door die vreemdelingen ingediende klacht waarschijnlijk nog maanden op zich zal laten wachten. Het door de vreemdeling met de ingediende klacht te bewerkstelligen doel – het stoppen van de extra uren op cel – is met de procedure daardoor niet te bereiken.

.Verweerder heeft, tot slot, ter zitting nog aangegeven dat de situatie op Schiphol wellicht snel zal veranderen. Er zijn op dit moment vijf (van de zes) afdelingen waar vreemdelingen vastzitten bezet. Er is goede hoop dat dit binnenkort naar vier afdelingen zal kunnen worden teruggebracht. Voor vier afdelingen is wel voldoende personeel voorhanden om het avondregime weer in te voeren, aldus verweerder. De rechtbank wil haar ogen niet sluiten voor de logistieke problemen waar verweerder zich soms voor gesteld ziet, zoals in november 2024 sprake was van, op een aantal momenten, een plotse en onvoorziene toename van het aantal vreemdelingen dat zich op Schiphol als asielzoeker meldde. Het is de rechtbank duidelijk dat verweerder tijd nodig heeft om zich naar die nieuwe situatie te richten. Dit kan, gelet op het eminente belang dat met artikel 10 van de Opvangrichtlijn en artikel 5, eerste lid aanhef en onder f, van het EVRM wordt behartigd, echter enkel voor een uiterst kort tijdsbestek. Eiser heeft echter veel langer dan dat in onrechtmatige detentieomstandigheden gezeten.

Op 18 december 2024 heeft deze rechtbank en zittingsplaats opnieuw uitspraak gedaan over de detentieomstandigheden op Schiphol (ECLI:NL:RBDHA:2024:21480). In die uitspraak heeft de rechtbank in navolging van het voorgaande voorts het volgende overwogen (r.o. 15 en 16).

Verweerder heeft er ter zitting van 17 december 2024 op gewezen dat hoger beroep is ingediend tegen voormelde uitspraken van deze rechtbank en zittingsplaats, als ook dat de Afdeling een voorlopige voorziening heeft getroffen dat hangende de hoger beroepen geen uitvoering hoeft te worden gegeven aan deze uitspraken. De rechtbank ziet hierin echter geen aanleiding voor een ander oordeel. Het feit dat de Afdeling het grensbewakingsbelang heeft laten prevaleren boven het belang van de vreemdelingen om in navolging van deze uitspraken in vrijheid te worden gesteld, maakt dit verder ook niet anders.

De rechtbank hecht er aan te benadrukken dat zij, anders dan verweerder in het hoger beroepschrift en ter zitting van 17 december 2024 heeft betoogd, geen beoordeling geeft over de feitelijke toepassing van het regime, maar over de vraag of sprake is van een gespecialiseerde inrichting als bedoeld in artikel 10 van de Opvangrichtlijn. De verruiming van het aantal uren dat vreemdelingen op de cel moeten doorbrengen is daarvoor wel de aanleiding geweest, maar de toets van de rechtbank ziet juist op de wijze waarop de grensdetentie in haar totaliteit wordt vormgegeven. In dit verband merkt de rechtbank nog op dat het hoger beroepschrift, anders dan de stelling dat het Besluit Regime Grenslogies maximale bewegingsvrijheid binnen de inrichting garandeert, inhoudelijk geen argumenten naar voren brengt waarom de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat niet kan worden gesproken van een gespecialiseerde inrichting als bedoeld in artikel 10 van de Opvangrichtlijn.

Op 20 december 2024 heeft deze rechtbank en zittingsplaats opnieuw uitspraak gedaan over de detentieomstandigheden op Schiphol (ECLI:NL:RBDHA:2024:21986). In die uitspraak heeft de rechtbank in navolging van het voorgaande voorts het volgende overwogen (r.o. 18 t/m 22).

Verweerder heeft ter zitting van 19 december 2024 voorts nog de navolgende argumenten naar voren gebracht.

De Penitentiaire beginselenwet (hierna: Pbw) kent meer restricties dan het Reglement regime grenslogies (hierna Rrg). Zo kunnen er onder de Pbw fysieke dwangmiddelen worden toegepast die de onaantastbaarheid van het lichaam raken. Dit is in het Rrg niet mogelijk. De Pbw geeft ook minder mogelijkheden tot het ontvangen van bezoek en contact naar de buitenwereld toe, aldus verweerder. De rechtbank is van oordeel dat deze verschillen niet maken dat er wel van een gespecialiseerde bewaringsinrichting kan worden gesproken. De elementen die daarvoor onder r.o. 7 en 8 zijn aangedragen blijven immers onverkort gelden.

Verweerder heeft daarnaast naar voren gebracht dat artikel 4 Rrg de grondslag biedt voor de verruiming van het aantal uren op cel. Naar het oordeel van de rechtbank raakt dit argument evenwel niet de kern van de zaak. Overigens merkt de rechtbank op dat uit de in eerdere zaken overgelegde klachtprocedures volgt dat de klachtencommissie een tekort aan personeel geen geldige reden vindt om vreemdelingen langer op cel te houden dan de in artikel 7 Rrg geboden mogelijkheid van de nachtelijke uren.

Verweerder heeft tot slot nog gewezen op de laatste zin van punt 45 van het arrest Landkreis Gifhorn waarin staat dat 'zoveel mogelijk' wordt voorkomen dat de bewaring van een derdelander gelijkstaat aan detentie in een gevangenisregime. Volgens verweerder biedt dit ruimte voor de door verweerder noodzakelijk geachte verplichte uren op cel van 16:30 tot 08:00. Naar het oordeel van de rechtbank houdt de laatste zin van punt 45 evenwel niet in dat het verweerder dus is toegestaan om de detentie zo vorm te geven dat sprake is van penitentiaire detentie. Zoals de rechtbank in de uitspraken van 11 en 12 december 2024 heeft overwogen (zie hierboven r.o. 13), is het voorstelbaar dat verweerder zich voor plotselinge problemen ziet gesteld waar enige tijd voor nodig is om die op te lossen. Gelet op het eminente belang dat met artikel 10 van de Opvangrichtlijn en artikel 5, eerste lid aanhef en onder f, van het EVRM wordt behartigd, kan dit echter enkel voor een uiterst kort tijdsbestek. De huidige situatie duurt inmiddels al meer dan 1 maand zonder dat er zicht is op verandering.

Voorts hecht de rechtbank eraan op te merken dat ook bij de tijdelijke oplossing verweerder steeds voor ogen dient te houden dat de alsdan toegepaste dwang '*beperkt blijft tot hetgeen strikt noodzakelijk is*' voor het doel, te weten het (vooralsnog) geen toegang bieden tot het Schengengebied. Zonder nadere motivering, die ontbreekt, kan niet worden ingezien dat, en hoe, het opsluiten op cel noodzakelijk is voor het doel. Indien de vreemdeling zich in de gemeenschappelijke ruimte op de afdeling begeeft, kan hij de afdeling – en daarmee het Detentiecentrum Schiphol – immers ook niet verlaten.

Verweerder heeft ter zitting van 7 januari 2025 naar voren gebracht dat vanaf 2 januari 2025 weer een avondprogramma wordt aangeboden op drie van de in totaal vier bezette afdelingen op het Detentiecentrum Schiphol. Volgens verweerder verblijft eiser op één van de afdelingen waar weer een avondprogramma wordt aangeboden.

Daargelaten de vraag of de gewijzigde omstandigheden het penitentiaire karakter van de detentie wegnemen, staat vast dat eiser gedurende een substantiële periode in onrechtmatige detentieomstandigheden heeft verkeerd. Het beroep is alleen hierom al gegrond en de maatregel is vanaf het moment van opleggen daarvan onrechtmatig. De rechtbank beveelt de opheffing van de maatregel met ingang van 8 januari 2025.

Op grond van artikel 106 van de Vw kan de rechtbank indien zij de opheffing van de maatregel beveelt aan eiser een schadevergoeding ten laste van de Staat toekennen. De rechtbank acht gronden aanwezig om een schadevergoeding toe te kennen voor 29 dagen onrechtmatige (tenuitvoerlegging van de) vrijheidsontneming van $29 \times \text{€ } 100,-$ (verblijf detentiecentrum) = € 2.900,--.

De rechtbank veroordeelt verweerder in de door eiser gemaakte proceskosten. Deze kosten stelt de rechtbank op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht voor de door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand vast op € 1.814,-- (1 punt voor het indienen van het beroepsschrift en 1 punt voor het verschijnen ter zitting met een waarde per punt van € 907,-- en een wegingsfactor 1). Omdat aan eiser een toevoeging is verleend, moet verweerder de proceskostenvergoeding betalen aan de rechtsbijstandverlener.

Beslissing

De rechtbank:

- verklaart het beroep gegrond;
- beveelt de opheffing van de vrijheidsontnemende maatregel van bewaring met ingang van 8 januari 2025;
- veroordeelt de Staat der Nederlanden tot het betalen van een schadevergoeding aan eiser tot een bedrag van € 2.900,--, te betalen door de griffier en beveelt de tenuitvoerlegging van deze schadevergoeding;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten van eiser tot een bedrag van € 1.814,--.

2. 15-01-2025, Rb Amsterdam, NL24.45135, Algerije, beroep gegrond [bewaring; LHBTI; samenwerkingsplicht; informatie op telefoon]

Reden signalering: Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder niet voldaan aan de op haar rustende samenwerkingsverplichting. De samenwerkingsverplichting houdt in dat verweerder tot taak heeft om de relevante elementen van het onderzoek in samenwerking met de verzoeker te beoordelen. In deze procedure stelt eiser op zijn telefoon bewijsstukken te hebben die zijn seksuele geaardheid onderbouwen. Verweerders standpunt dat eisers homoseksuele geaardheid niet of in zeer beperkte mate met bewijsstukken te onderbouwen is, volgt de rechtbank niet. De rechtbank is het met eiser eens dat bewijsstukken uit een telefoon niet per definitie ondergeschikt zijn aan verklaringen.

Eiser heeft verklaard dat hij homoseksueel is, een half jaar in Spanje heeft gewoond en daar een relatie met een man heeft gehad. Eiser wordt vanwege zijn geaardheid door zowel vrienden als familieleden uit Algerije met de dood bedreigd. Tijdens het gehoor opvolgende aanvraag heeft eiser verklaard dat hij met Vluchtelingenwerk bezig is zijn aanvraag te onderbouwen met bewijzen die op zijn telefoon staan.

Verweerder acht eisers identiteit, nationaliteit en herkomst geloofwaardig. Eisers gestelde homoseksualiteit en de daardoor ontstane problemen acht verweerder niet geloofwaardig. Ook vindt verweerder dat eiser ruimschoots in de gelegenheid is geweest zijn asielrelaas te onderbouwen met bewijsstukken.

Eiser heeft aangevoerd dat het bestreden besluit onrechtmatig is omdat verweerder in strijd heeft gehandeld met de samenwerkingsverplichting (artikel 4, eerste lid, van de Kwalificatierichtlijn). Eiser heeft tijdens het gehoor opvolgende aanvraag bij verweerder kenbaar gemaakt dat hij bewijsstukken uit zijn telefoon wilde inbrengen, maar dat dit niet gelukt is. Volgens eiser gaat het om foto's, video's en gesprekken in zijn telefoon waarmee hij de relatie met zijn huidige partner kan onderbouwen, alsmede om berichten met bedreigingen. Vluchtelingenwerk zou eiser hierbij in Detentiecentrum Rotterdam helpen, maar die zijn niet gekomen. Eiser is via een beeldverbinding gehoord, kan niet bij zijn telefoon en heeft bij het opvolgende gehoor ook niet kunnen laten zien wat er op zijn telefoon staat. In Detentiecentrum Rotterdam is het bovendien niet mogelijk om via wifi toegang te krijgen tot internet.

Oordeel rechtbank

De rechtbank stelt in de eerste plaats vast dat de gemachtigde van verweerder op de zitting de tegenwerping dat eiser onvoldoende geconcretiseerd heeft wat voor bewijsstukken op zijn telefoon zouden staan, heeft laten vallen.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder niet voldaan aan de op haar rustende samenwerkingsverplichting. De samenwerkingsverplichting houdt in dat verweerder tot taak heeft om de relevante elementen van het onderzoek in samenwerking met de verzoeker te beoordelen. In deze procedure stelt eiser op zijn telefoon bewijsstukken te hebben die zijn seksuele geaardheid onderbouwen. Verweerders standpunt dat eisers homoseksuele geaardheid niet of in zeer beperkte mate met bewijsstukken te onderbouwen is, volgt de rechtbank niet.

De rechtbank is het met eiser eens dat bewijsstukken uit een telefoon niet per definitie ondergeschikt zijn aan verklaringen.

In deze procedure lukt het eiser niet zijn telefoon uit te laten lezen zodat hij de door hem verzamelde bewijsstukken aan verweerder kan overleggen. Vluchtelingenwerk zou eiser voorafgaand aan zijn gehoor op 28 oktober 2024 daarbij helpen, alleen is er niemand komen opdagen. Verweerder heeft dit niet betwist. Nu eiser zich in de macht van verweerder bevindt omdat hij in bewaring zit en geen toegang tot zijn telefoon heeft, is de rechtbank van oordeel dat het op de weg van verweerder ligt eiser bij het uitlezen van zijn telefoon te helpen. Verweerders standpunt dat eiser ruimschoots de gelegenheid heeft gehad zijn asielrelaas te onderbouwen omdat hij al twee jaar in Nederland is, treft geen doel. Eiser stelt namelijk niet dat hij geen tijd heeft gehad zijn asielrelaas te onderbouwen, maar dat hij zijn relaas kan onderbouwen met bewijsstukken die zich op zijn telefoon bevinden, waar hij geen toegang toe heeft. Als gezegd is het in de gegeven omstandigheden aan verweerder om eiser daarbij te helpen. Voorgaande betekent dat eisers beroepsgrond slaagt.

Conclusie

De rechtbank vernietigt het bestreden besluit vanwege strijd met de artikelen 3:2 en 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht. Aan de bespreking van de overige beroepsgronden komt de rechtbank niet toe. Verweerder zal een nieuw besluit moeten nemen met inachtneming van deze uitspraak. Meer specifiek houdt dit in dat verweerder eiser zal moeten helpen bij het uitlezen van zijn telefoon teneinde de bewijsstukken bij onderhavige asielaanvraag te betrekken. De rechtbank stelt hiervoor een termijn van zes weken.

Inhoudsopgave

3. 18-12-2024, ABRvS, ECLI:NL:RVS:2024:5256, hoger beroep minister gegrond [kennisgeving; vaststelling leeftijd; appellabel besluit]

Reden signalering: De rechtbank heeft ten onrechte geoordeeld dat de kennisgeving een appellabel besluit is. De kennisgeving is weliswaar een besluit, maar het dient ter voorbereiding van het besluit op de asielaanvraag en is gelet op artikel 6:3 van de Awb daarom in beginsel niet appellabel. Dit is anders als een vreemdeling rechtstreeks in zijn belang wordt getroffen. Daarvan is in deze zaak niet gebleken.

Bij 'kennisgeving gewijzigde identiteitsgegevens' (hierna: de kennisgeving) van 26 juli 2022 heeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid aan AVIM laten weten de geboortedatum van de vreemdeling te hebben gewijzigd.

Bij besluit van 5 december 2022 heeft de staatssecretaris het daartegen door de vreemdeling gemaakte bezwaar niet-ontvankelijk verklaard.

Bij uitspraak van 25 juli 2023 heeft de rechtbank het daartegen door de vreemdeling ingestelde beroep gegrond verklaard, dat besluit vernietigd en bepaald dat de staatssecretaris een nieuw besluit op het gemaakte bezwaar neemt met inachtneming van de uitspraak.

Tegen deze uitspraak heeft de staatssecretaris hoger beroep ingesteld.

De vreemdeling heeft de Syrische nationaliteit en stelt te zijn geboren op [geboortedatum 1]. Hiervan uitgaande was hij minderjarig op het moment van de door hem ingediende aanvraag voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd. De minister heeft na leeftijdsschouwen door de AVIM en de IND en een treffer in Eurodac de registratie van de geboortedatum van de vreemdeling gewijzigd naar [geboortedatum 2]. Hiervan uitgaande was de vreemdeling meerderjarig op het moment van de asielaanvraag. Van die wijziging heeft de minister op 26 juli 2022 de kennisgeving verzonden naar de AVIM met afschrift aan de vreemdeling. De vreemdeling heeft diezelfde dag daartegen bezwaar gemaakt.

De vreemdeling heeft op 4 augustus 2022 een uittreksel uit het bevolkingsregister in Damascus overgelegd. Voordat dit stuk door Bureau Documenten op echtheid is onderzocht, heeft de minister op verzoek van de vreemdeling de registratie van zijn leeftijd gewijzigd naar [geboortedatum 3], waardoor hij wederom werd beschouwd als minderjarig ten tijde van zijn asielaanvraag. De vreemdeling is toen aan de hand van het Syrische uittreksel uit het bevolkingsregister ingeschreven door gemeente Gilze en Rijen in de Basisregistratie Personen (hierna: de BRP). Bureau Documenten heeft op 21 oktober 2022 geconcludeerd dat dit uittreksel mogelijk niet bevoegd is opgemaakt en afgegeven. Daarom heeft de minister de bij hem geregistreerde leeftijd opnieuw gewijzigd naar [geboortedatum 2] waarmee hij weer uitgaat van meerderjarigheid van de vreemdeling ten tijde van de asielaanvraag. Van deze wijzigingen zijn geen kennisgevingen naar de vreemdeling verzonden.

De minister heeft op 26 oktober 2022 de asielaanvraag ingewilligd, waarin hij ervan uitgaat dat de geboortedatum van de vreemdeling [geboortedatum 2] is. In dit besluit staat dat het bezwaar tegen de kennisgeving van 26 juli 2022 apart zal worden behandeld. Daarna heeft de minister op 5 december 2022 dat bezwaar niet-ontvankelijk verklaard, omdat de kennisgeving een mededeling is die volgens hem niet is aan te merken als een besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, Awb.

De rechtbank heeft het beroep van de vreemdeling gegrond verklaard. Zij heeft overwogen dat de kennisgeving wel een besluit is in de zin van artikel 1:3, eerste lid, Awb, omdat de juridische positie van de vreemdeling wijzigt van die van een minderjarige naar die van een meerderjarige en de kennisgeving daarmee is gericht op een rechtsgevolg. De rechtbank heeft overwogen dat het daarbij relevant is dat de ouders van een alleenstaande minderjarige vreemdeling in aanmerking komen voor

een zogenoemde nareisvergunning. Daarnaast heeft de vreemdeling als meerderjarige geen recht op een voogd van stichting Nidos en zijn er financiële gevolgen, zoals het moeten afsluiten van een eigen zorgverzekering. De rechtbank volgt de minister niet in het standpunt dat geen bezwaar openstaat tegen de kennisgeving, omdat sprake is van een beslissing op grond van artikel 6:3 Awb.

De kennisgeving treft de vreemdeling namelijk los van het besluit op de asielaanvraag rechtstreeks in zijn belangen. Bovendien heeft de minister er in het besluit van 26 oktober 2022 bewust voor gekozen af te wijken van het uitgangspunt dat de geboortedatum in het kader van het besluit op de asielaanvraag aan de orde komt.

Grief

In zijn enige grief klaagt de minister over het oordeel van de rechtbank dat de kennisgeving een besluit is in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb. Hij betoogt dat zowel de wijziging van de leeftijdsregistratie als de kennisgeving daarvan dienen ter processturing en dat deze niet zijn gericht op een rechtsgevolg. De minister heeft op de zitting toegelicht dat het belangrijk is om een vreemdeling aan te merken als meerderjarige als diegene dat is, omdat het onwenselijk is als bijvoorbeeld een voogd wordt toegewezen of een meerderjarige vreemdeling in een opvang voor minderjarige vreemdelingen verblijft. Dit staat ook in Werkinstructie 2023/6, p. 4. Verder betoogt hij dat er voor de vreemdeling een adequate bestuursrechtelijke rechtsgang openstaat tegen eventuele gevolgen van de gewijzigde leeftijdsregistratie middels het aanwenden van rechtsmiddelen tegen de beslissing op de asielaanvraag, waardoor de kennisgeving ook geen feitelijke handeling is waartegen rechtsmiddelen kunnen worden aangewend, als bedoeld in artikel 72, derde lid, van de Vw 2000. Tot slot betoogt de minister dat, indien de kennisgeving wel een besluit is in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb, het niet een appellabel besluit is. Volgens de minister is dan de kennisgeving een handeling ter voorbereiding op de beslissing op de asielaanvraag als bedoeld in artikel 6:3 van de Awb die de vreemdeling niet rechtstreeks in zijn belangen treft.

Is de kennisgeving een besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb?

Onder een besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb wordt verstaan: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Bij beantwoording van de vraag of de kennisgeving van de minister een besluit is in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb, is bepalend of de kennisgeving gericht is op een rechtsgevolg. Dat is het geval als de minister er een verandering mee beoogt in een bevoegdheid, recht, verplichting of status van de vreemdeling. Van een op rechtsgevolg gerichte beslissing, mededeling of handeling is verder sprake als de minister beoogt een bevoegdheid, recht, verplichting of status van de vreemdeling bindend vast te stellen.

De Afdeling constateert dat de minister de registratie van de geboortedatum van een vreemdeling in INDiGO, het gegevensverwerkingssysteem van de IND, aanpast zodra hij informatie heeft waaruit blijkt dat de eerdere registratie onjuist is. Dat doet de minister, omdat het volgens hem onwenselijk is dat bijvoorbeeld een voogd wordt toegewezen aan een meerderjarige vreemdeling en dat een meerderjarige vreemdeling verblijft in een opvang voor minderjarige vreemdelingen. Dit staat met zoveel woorden ook in Werkinstructie 2023/6, p. 4. Met het versturen van een kennisgeving over het wijzigen van de geboortedatum brengt de minister een verandering aan in de juridische status van de vreemdeling. Zie ook de uitspraak van 5 november 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AN7214, onder 2.2. Ook beoogt de minister een verandering aan te brengen in de rechten die aan de vreemdeling toekomen. Hij wil namelijk voorkomen dat een meerderjarige vreemdeling, die ten onrechte als minderjarige is geregistreerd, rechten heeft die bedoeld zijn voor een minderjarige vreemdeling. Hij acht het wijzigen van de leeftijd en het versturen van de kennisgeving daarvan om die reden dusdanig van belang, dat hij dit hangende de beslissing op de asielaanvraag doet en niet wacht tot hij daarop een besluit neemt waarin hij ook de geboortedatum vaststelt. Anders dan de minister betoogt, volgt uit het moment en het doel van de wijziging van de registratie en de kennisgeving dat hij een verandering beoogt in een bevoegdheid, recht, verplichting of status van de vreemdeling. Dat het anderen dan de minister zijn die zullen moeten acteren naar aanleiding van de kennisgeving teneinde die beoogde rechtsgevolgen te laten intreden, zoals bijvoorbeeld het COa, maakt dit niet anders. De rechtbank heeft dan ook terecht geoordeeld dat de kennisgeving van de gewijzigde identiteitsgegevens gericht is op rechtsgevolg. Dit betekent dat de kennisgeving een besluit is in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb.

Is de kennisgeving zelfstandig appellabel?

In artikel 6:3 van de Awb staat dat een beslissing inzake de procedure ter voorbereiding van een besluit niet vatbaar is voor bezwaar of beroep, tenzij deze beslissing de belanghebbende los van het voor te bereiden besluit rechtstreeks in zijn belang treft.

De Afdeling is van oordeel dat de kennisgeving een niet appellabele beslissing is in de zin van artikel 6:3 van de Awb. Hoewel de minister met de kennisgeving beoogt rechtsgevolgen te sorteren die losstaan van de beoordeling van de asielaanvraag, wordt de vreemdeling er niet rechtstreeks in zijn belangen door getroffen. De Afdeling licht dat hieronder toe.

De minister beoordeelt op grond van artikel 31, tweede en derde lid, van de Vw 2000 in samenwerking met de vreemdeling de relevante elementen van de aanvraag, waaronder de identiteit van de vreemdeling. Op grond van artikel 31, vierde lid, aanhef en onder c, van de Vw 2000 houdt de minister daarbij rekening met de leeftijd van een vreemdeling. De beoordeling van dit relevante element wordt opgenomen in het besluit op de asielaanvraag op grond van artikel 42 van de Vw 2000.

De Afdeling is daarom van oordeel dat de kennisgeving is aan te merken als een beslissing inzake de procedure ter voorbereiding van een besluit, namelijk het besluit op de asielaanvraag. Tegen dit besluit kan een vreemdeling in beroep en hoger beroep opkomen, ook in het geval dat de asielaanvraag is ingewilligd en de vreemdeling alleen wenst op te komen tegen de vastgestelde leeftijd. De kennisgeving hangende de besluitvorming op de asielaanvraag is dus geen definitieve vaststelling. Dit geldt ook voor de situatie waarin de minister overgaat tot overdracht van een vreemdeling aan een andere lidstaat in een Dublinprocedure. De vreemdeling kan rechtsmiddelen aanwenden tegen dat besluit en de feitelijke overdracht, ook als dat alleen de vaststelling van zijn leeftijd betreft. Anders dan de rechtbank heeft overwogen, heeft de kennisgeving van de gewijzigde leeftijdsregistratie ook geen gevolgen voor een eventuele nareisprocedure van de vreemdeling. Een vreemdeling kan namelijk, als gezegd, op het moment dat de minister een asielvergunning verleent, opkomen tegen de geboortedatum waar hij in die asielvergunning van uitgaat. Vergelijk de uitspraken van 4 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1184, en 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3147. In zoverre geldt de kennisgeving als voorbereidingsbeslissing waartegen geen afzonderlijk bezwaar of beroep openstaat. Een andersluidende conclusie zou bovendien, zoals de minister terecht betoogt, het door de wetgever voorziene bijzondere stelsel van rechtsbescherming in de asielprocedure onnodig doorkruisen.

Voor zover met de kennisgeving rechtsgevolgen worden beoogd die intreden voorafgaand aan het moment van het besluit op de asielaanvraag en dus hiervan losstaan, wordt de vreemdeling door de kennisgeving in beginsel niet rechtstreeks in zijn belang getroffen. Anders dan de vreemdeling betoogt, treden er namelijk geen directe feitelijke gevolgen op, omdat daarvoor besluiten of handelingen van de minister of andere instanties nodig zijn. De minister betoogt daarom terecht dat de kennisgeving niet rechtstreeks zorgt voor een verandering van de juridische of feitelijke situatie van een vreemdeling. Als een derde instantie feitelijk handelt of een besluit neemt naar aanleiding van de kennisgeving, kan een vreemdeling daartegen opkomen. Hierna bespreekt de Afdeling de in deze procedure aan de orde gestelde gevolgen en legt zij uit waarom deze de vreemdeling niet rechtstreeks in zijn belang treffen in de zin van artikel 6:3 van de Awb, zodat tegen de kennisgeving geen bezwaar of beroep openstaat.

Zoals de minister terecht betoogt, beslist het COa om een vreemdeling van een minderjarigen- naar een meerderjarigenopvang te verplaatsen. De minister heeft onder verwijzing naar de uitspraak van 15 mei 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2011, onder 5.2, er terecht op gewezen dat de overplaatsing vatbaar is voor bezwaar en beroep. In die procedure kan aan de orde worden gesteld of het COa uit mocht gaan van de door de minister vastgestelde leeftijd. Op verzoek van het COa geeft de minister nadere toelichting over de wijziging van de leeftijdsregistratie. In tegenstelling tot wat de vreemdeling betoogt, is de overplaatsing dus geen rechtstreeks gevolg van de kennisgeving.

Anders dan de rechtbank heeft overwogen, verliest de vreemdeling door de kennisgeving ook niet meteen zijn voogd van stichting Nidos. Een voogd wordt door de civiele rechter bij beschikking aangewezen op grond van artikel 1:295 van het Burgerlijk Wetboek. Zoals de minister onbestreden heeft toegelicht, vervalt de voogdijmaatregel niet van rechtswege door de kennisgeving van de wijziging van de leeftijdsregistratie, maar pas wanneer de vreemdeling volgens de beschikking van de civiele rechter de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. Stichting Nidos kan de voogdij pas beëindigen als een besluit op een asielaanvraag, waarin ervan wordt uitgegaan dat de vreemdeling meerderjarig

is, in rechte vaststaat. Het gezagsregister kan alleen gewijzigd worden op grond van een rechterlijke uitspraak. Tegen het besluit op de asielaanvraag kan een vreemdeling opkomen met het betoog dat hij minderjarig is. Het betoog van de vreemdeling dat hij alleen al door de wijziging van de leeftijdsregistratie geen recht meer heeft op een voogd, slaagt dus niet. De minister heeft verder op de zitting nader toegelicht dat wanneer de leeftijd van de vreemdeling in INDiGO zo wordt aangepast dat hij wordt aangemerkt als meerderjarig, in beginsel de post van de IND, zoals een uitnodiging voor een gehoor, niet langer naar de toegewezen voogd wordt gestuurd, maar naar de vreemdeling zelf. De vreemdeling kan er vervolgens toestemming voor geven dat zijn post weer naar de voogd wordt verzonden.

Andere belangen die de vreemdeling heeft aangevoerd, waaronder dat hij als meerderjarige een zorgverzekering moet afsluiten of dat hij geen onderwijs zou kunnen volgen, heeft hij, ook desgevraagd op de zitting, niet concreet gemaakt en niet op zijn persoonlijke situatie betrokken. Daarom gaat de Afdeling hier niet inhoudelijk op in. Ter zitting heeft de vreemdeling toegelicht dat het hem vooral om de mogelijkheid van nareis te doen is. De Afdeling verwijst daarover naar wat zij hiervoor heeft overwogen. De vreemdeling heeft ook anderszins niet aannemelijk gemaakt dat hij rechtstreeks in zijn belang is getroffen door de kennisgeving.

De grief slaagt.

Conclusie

Het hoger beroep is gegrond. De uitspraak van de rechtbank wordt vernietigd. Het beroep is alsnog ongegrond. De minister heeft het besluit van 5 september 2023 genomen ter uitvoering van de uitspraak van de rechtbank. Omdat die uitspraak wordt vernietigd, wordt ook het besluit van 5 september 2023 vernietigd. De minister hoeft geen proceskosten te vergoeden.

Obiter dictum

Uit het voorgaande volgt dat het door de vreemdeling gemaakte bezwaar tegen de kennisgeving van 26 juli 2022 bij besluit van 5 december 2022 terecht niet-ontvankelijk is verklaard. Dat betekent dat de vreemdeling in deze procedure niet inhoudelijk kan opkomen tegen de door de minister vastgestelde leeftijd. Dat had gemoeten in de asielpcedure. De vreemdeling is echter niet in beroep gegaan tegen het besluit van 26 oktober 2022 waarmee de minister zijn asielaanvraag heeft ingewilligd. Dat heeft de vreemdeling niet gedaan, omdat de minister had laten weten afzonderlijk te reageren op het bezwaar tegen de kennisgeving, wat hij nadien heeft gedaan door dat bezwaar niet-ontvankelijk te verklaren. Door het verstrijken van de beroepstermijn, staat het besluit op de asielaanvraag nu in rechte vast. Er zijn daarom in beginsel geen mogelijkheden meer om inhoudelijk op te komen tegen de vastgestelde leeftijd. De Afdeling is van oordeel dat de minister met de mededeling afzonderlijk te zullen beslissen op het bezwaar tegen de leeftijd de indruk heeft gewekt zich inhoudelijk te zullen buigen over de bezwaren van de vreemdeling over de door hem vastgestelde leeftijd. De minister heeft dat ook erkend door zowel in zijn schriftelijke inlichtingen als op de zitting bij de Afdeling op te merken dat hij in het geval van de vreemdeling niet juist heeft gehandeld. De minister stelt daarom voor de vreemdeling alsnog de mogelijkheid te geven om de vaststelling van zijn leeftijd in rechte aan de orde te stellen. Daarom gaat de Afdeling ervan uit dat de minister aanvullend zal beslissen op de asielaanvraag waarbij hij inhoudelijk enkel zal ingaan op de door de vreemdeling aangevoerde bezwaren tegen de vaststelling van zijn leeftijd.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

- I. verklaart het hoger beroep gegrond;
- II. vernietigt de uitspraak van de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Arnhem, van 25 juli 2023 in zaak nr. NL22.26907;
- III. verklaart het beroep ongegrond.
- IV. vernietigt het besluit van 5 september 2023,

4. 15-01-2025, Rb Middelburg, ECLI:NL:RBDHA:2025:49, Syrië, beroep gegrond [beleid terugkeerders]

Reden signalering: Uit de verklaringen van eiseres kan worden afgeleid dat zij na 2020 op twee plaatsen in Syrië heeft verbleven: bij haar ex-schoonmoeder in [plaats 2] en bij haar broer in [plaats 1]. Voor beide woonplaatsen geldt dat zij daarnaar nu niet meer kan terugkeren. Eiseres stelt geen binding meer te hebben met haar ex-schoonmoeder en/of [plaats 2] en haar broer is vertrokken uit [plaats 1]. In het bestreden besluit is niet gemotiveerd of eiseres als zelfstandige alleenstaande vrouw zonder problemen kan terugkeren naar Syrië. Daarbij overweegt de rechtbank ambtshalve dat de algemene veiligheidssituatie in Syrië op dit moment onzeker is, sinds de val van het Assad-regime op 8 december 2024.

Eiseres heeft op 5 mei 2023 haar asielaanvraag ingediend, nadat zij samen met haar schoonzus op 3 mei 2023 Syrië heeft verlaten. Eiseres heeft aan haar asielaanvraag ten grondslag gelegd dat zij vreest voor de algemene veiligheidssituatie in Syrië als alleenstaande vrouw. Zij is naar Nederland gevlucht om dichterbij haar kinderen in Duitsland en bij haar familie in België te kunnen zijn.

Verweerder heeft de asielaanvraag afgewezen als ongegrond, omdat uit de verklaringen van eiseres niet is gebleken dat zij een gegronde vrees voor vervolging in Syrië heeft. Eiseres heeft namelijk niet verklaard over problemen die zij in Syrië heeft ondervonden vanwege haar ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of haar politieke overtuiging. Verweerder heeft tevens overwogen dat de herkomst uit Syrië op zichzelf niet genoeg is om als vluchteling te kunnen worden aangemerkt of om een reëel risico op ernstige schade bij terugkeer aan te nemen. Verweerder heeft het bestreden besluit mede gebaseerd op het voor Syrië vastgestelde landenbeleid voor Syrische terugkeerders en heeft overwogen dat eiseres sinds 2014 Syrië meerdere keren is uitgereisd en dat zij steeds zonder problemen naar Syrië heeft kunnen terugkeren.

De rechtbank beoordeelt of verweerder de asielaanvraag van eiseres terecht heeft afgewezen als ongegrond. Zij doet dat aan de hand van de argumenten die eiseres heeft aangevoerd, de beroepsgronden.

De beroepsgronden

Eiseres heeft aangevoerd dat verweerder ten onrechte heeft aangenomen dat zij geen problemen heeft gehad in Syrië nadat zij is teruggekeerd. Nadat zij in 2020 in Qatar van haar man is gescheiden en is teruggekeerd naar Syrië, verbleef zij bij haar broer en schoonzus in [plaats 1]. Eiseres stelt dat zij persoonlijke problemen heeft voorkomen door binnen te blijven. Eiseres benadrukt dat het nooit haar keuze is geweest om terug te keren naar Syrië. Dat mag haar dan ook niet worden tegengeworpen. Eiseres doet ook een beroep op het gelijkheidsbeginsel. Eiseres stelt dat zij samen met haar schoonzus, [naam 2], naar Nederland is gereisd en dat zij tegelijk asiel hebben aangevraagd. De eerdere reizen in 2022 en 2023 hebben zij ook samen gemaakt en zij hebben samen vastgezeten in Jordanië. Eiseres stelt dat zij vanaf 2020 samen hebben gewoond in Syrië en dat de persoonlijke omstandigheden van [naam 2] ook de hare zijn. Eiseres begrijpt niet waarom haar aanvraag is afgewezen, terwijl die van [naam 2] is gehonoreerd.

Het terugkeerbeleid

In het landenbeleid voor Syrië, paragraaf C7/33.4.1.3 van de Vc,1 is bepaald dat asielaanvragen van Syrische vreemdelingen op individuele merites worden beoordeeld. Het algemene uitgangspunt in het landenbeleid voor Syrië is dat bij terugkeer vanuit het buitenland in beginsel een reëel risico op ernstige schade wordt aangenomen en dat een vreemdeling uit Syrië om die reden in beginsel in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd. Er geldt echter een uitzondering voor Syrische vreemdelingen bij wie uit de individuele feiten en omstandigheden is gebleken dat de vreemdeling bij of na terugkeer naar Syrië geen reëel risico (meer) loopt op ernstige schade. Hiervan is in het bijzonder sprake indien de vreemdeling na een eerder vertrek uit Syrië is teruggereisd naar Syrië.

De rechtbank acht het landenbeleid voor Syrië niet kennelijk onredelijk of anderszins onjuist. De rechtbank sluit zich in dat verband aan bij de uitspraak van de Afdeling 2 van 14 augustus 2024,³ waarin is geoordeeld dat verweerder in zijn beleid uitgaat van een juiste bewijslastverdeling in de individuele beoordeling van het reële risico op ernstige schade voor vreemdelingen met de Syrische nationaliteit die na een eerder vertrek uit Syrië opnieuw naar en van dat land zijn gereisd, de zogenoemde teruggekeerde Syriërs.

Tussen partijen is niet in geschil dat eiseres eerder Syrië heeft verlaten en weer naar Syrië is teruggekeerd. Eiseres heeft namelijk in 2014 met haar toenmalige partner Syrië verlaten en heeft tot 2020 met hem in Qatar gewoond. In 2020 is eiseres teruggekeerd naar Syrië, nadat de relatie is verbroken. Niet in geschil is verder dat eiseres in 2022 en 2023 meerdere keren Syrië is uitgereisd en dat terugkeer naar Syrië voor eiseres kennelijk niet heeft geleid tot vervolging of ernstige schade.

Dat betekent dat verweerder op grond van zijn landenbeleid niet zonder meer hoeft uitgaan van de presumptie dat eiseres bij terugkeer naar Syrië een reëel risico loopt op ernstige schade. Wel geldt dat de aanvraag van eiseres op de individuele merites moet worden beoordeeld, met andere woorden, dat een zorgvuldige beoordeling moet plaatsvinden waarin rekening wordt gehouden met alle omstandigheden van het individuele geval. Uit de hiervoor vermelde uitspraak van de Afdeling (rechtsoverweging 3.3) volgt dat deze individuele beoordeling inhoudt dat verweerder de beoordeling moet verrichten aan de hand van de persoonlijke kenmerken van een vreemdeling, diens individuele omstandigheden en wat die vreemdeling verder heeft aangevoerd. Die omstandigheden moeten worden bezien tegen de achtergrond van de algemene veiligheidssituatie in het land van herkomst. Als uit de individuele beoordeling van wat een vreemdeling in het verleden is overkomen, de algemene situatie in het land van herkomst of een combinatie hiervan, blijkt dat er duidelijke aanwijzingen zijn dat de vreemdeling een reëel risico loopt op ernstige schade, dan is het aan verweerder om dat te weerleggen.

Beoordeling aanvraag

De rechtbank is van oordeel dat het bestreden besluit onvoldoende blijkt geeft van een zorgvuldige beoordeling van de individuele omstandigheden van eiseres en van de algemene veiligheidssituatie in Syrië, zoals hiervoor omschreven. Niet onderzocht is bijvoorbeeld of en in hoeverre eiseres persoonlijke problemen heeft voorkomen door zichzelf beperkingen op te leggen in haar bewegingsvrijheid. Anderzijds kan uit het asielrelaas van eiseres en uit de beroepsgronden ook niet worden afgeleid dat eiseres in de periode 2020 tot haar vertrek in 2024 in de negatieve belangstelling van de Syrische autoriteiten heeft gestaan. Verweerder heeft – bijvoorbeeld – niet ten onrechte overwogen dat eiseres in 2020 zonder problemen haar paspoort heeft kunnen laten vernieuwen. Maar ook daaruit kan niet zonder meer de conclusie worden getrokken dat er geen reëel risico op ernstige schade bestaat bij terugkeer naar Syrië. In dat verband is ook de actuele situatie in Syrië van belang: de huidige individuele omstandigheden van eiseres en de actuele algemene veiligheidssituatie in Syrië.

Uit de verklaringen van eiseres kan worden afgeleid dat zij na 2020 op twee plaatsen in Syrië heeft verbleven: bij haar ex-schoonmoeder in [plaats 2] en bij haar broer in [plaats 1]. Voor beide woonplaatsen geldt dat zij daarnaar nu niet meer kan terugkeren. Eiseres stelt geen binding meer te hebben met haar ex-schoonmoeder en/of [plaats 2] en haar broer is vertrokken uit [plaats 1]. In het bestreden besluit is niet gemotiveerd of eiseres als zelfstandige alleenstaande vrouw zonder problemen kan terugkeren naar Syrië. Daarbij overweegt de rechtbank ambtshalve dat de algemene veiligheidssituatie in Syrië op dit moment onzeker is, sinds de val van het Assad-regime op 8 december 2024.

De motivering van het bestreden besluit is gelet op het voorgaande ontoereikend.

Gelijkheidsbeginsel

Verweerder heeft in zijn verweerschrift op het beroep op het gelijkheidsbeginsel gereageerd en dit is ter zitting nog nader besproken. Verweerder heeft bevestigd dat de aanvraag van de schoonzus van eiseres is gehonoreerd omdat zij het voordeel van de twijfel heeft gekregen. Verweerder heeft aangenomen dat eiseres en [naam 2] na 2020 hebben samengewoond, dat zij samen Syrië zijn uitgereisd en Jordanië zijn ingereisd en dat zij ook samen in Jordanië vast hebben gezeten. Het enige

verschil dat verweerder heeft aangenomen is het verblijf van eiseres met haar ex-man in Qatar van 2014 tot 2020 en het feit dat eiseres in 2020 – onvrijwillig – is teruggekeerd naar Syrië. Verweerder heeft echter niet gemotiveerd waarom eiseres gelet op dat enige verschil niet ook het voordeel van de twijfel toekomt. Dit kon ter zitting ook niet worden opgehelderd.

Het beroep op het gelijkheidsbeginsel slaagt.

Conclusie en gevolgen

Verweerder heeft de aanvraag ten onrechte afgewezen als ongegrond. Het beroep is gegrond omdat het bestreden besluit is genomen in strijd met het zorgvuldigheids- en het motiveringsvereiste, zoals opgenomen in artikel 3:2 en artikel 3:46 van de Awb.

Inhoudsopgave

5. 10-01-2024, Rb 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:RBDHA:2025:250, **Jemen**, beroep gegrond [artikel 15c-situatie]

Reden signalering: De minister kon op eisers asielaanvraag beslissen aan de hand van het op dat moment geldende beleid. De rechtbank is echter, onder verwijzing naar de eerdere uitspraak van de rechtbank van 28 november 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:19859), van oordeel dat het standpunt van de minister over de situatie als bedoeld in artikel 15c Kwalificatierichtlijn in Jemen onvoldoende is gemotiveerd.

Eiser legt aan zijn asielaanvraag het volgende ten grondslag. Hij is gevlucht uit Jemen vanwege de onveilige situatie die er heerst voor eiser. Hij is gedurende een aantal jaren in Qatar werkzaam geweest bij het Ministerie van Defensie voor de coalitie (Saoedi-Arabië, Oman, Qatar, Jordanië en Egypte). Hij vreest als hij terugkeert naar het noorden dat hij zich moet aansluiten bij de Houthi's en in het zuiden verwacht eiser problemen te krijgen omdat daar separatisten zitten. Eiser kon ook niet langer in Qatar verblijven omdat hij daar geen werk en verblijfsrecht meer had.

Het bestreden besluit

De minister stelt zich op het standpunt dat de identiteit, nationaliteit en herkomst geloofwaardig wordt geacht. De rekrutering door Houthi's acht de minister ongeloofwaardig. Het geloofwaardig geachte relevante element is volgens de minister niet te herleiden tot één van de gronden van het Vluchtelingenverdrag en ook is niet aannemelijk geworden dat eiser een reëel risico loopt op ernstige schade bij terugkeer naar Jemen. Volgens de minister is op grond van het landenbeleid in heel Jemen op dit moment sprake van de kwalificatie 'minder uitzonderlijk' met betrekking tot van artikel 15, aanhef en onder c, van de Kwalificatierichtlijn. Het is dan aan eiser om op basis van individuele omstandigheden aannemelijk te maken waarom specifiek hij een reëel risico loopt om slachtoffer te worden van de hoge mate van willekeurig geweld ten opzichte van andere burgers. Uit de verklaringen van eiser is niet gebleken dat hij meer risico loopt dan andere burgers om slachtoffer te worden van willekeurig geweld vanwege persoonlijke omstandigheden. Eiser heeft genoemd dat hij in het zuiden te vrezen heeft voor problemen met separatisten, maar hij heeft daar nooit geleefd en heeft ook geen reden genoemd waarom hij naar het zuiden moeten gaan.

Verder heeft de minister zich op het standpunt gesteld dat eiser zonder gegronde reden niet zo snel nadat hij in Nederland is ingereisd kenbaar heeft gemaakt dat hij internationale bescherming wenst. Daarom heeft de minister de asielaanvraag van eiser afgewezen als kennelijk ongegrond op grond van artikel 31, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000 (Vw 2000) in samenhang met artikel 30b, eerste lid, aanhef en onder h, van de Vw 2000.

De beroepsgronden en het oordeel van de rechtbank daarover

Ex-nunc toets beleidswijziging

Eiser voert allereerst aan dat hij is benadeeld omdat niet tijdig op zijn asielaanvraag is beslist. Immers met ingang van 24 april 2024 is het landenbeleid ten aanzien van Jemen gewijzigd. Als de minister

wel tijdig had beslist dan had hij een asielvergunning gekregen. Hiermee is zijn positie nadeliger dan die van vreemdelingen waarbij de minister wel tijdig heeft beslist, ook omdat de minister niet overgaat tot intrekking van reeds verleende asielvergunningen. Eiser stelt dat de minister ten onrechte zijn aanvraag ex-nunc heeft beoordeeld omdat er willens en wetens door de minister niet tijdig op zijn aanvraag is beslist.

De minister stelt zich op het standpunt dat het te betreuren is dat eiser lang op een besluit heeft moeten wachten maar er is niet doelbewust niet eerder op de aanvraag besloten. De minister wijst er verder op dat op een asielaanvraag wordt beslist volgens het beleid dat geldt op het moment dat de beslissing wordt genomen. Op dat moment wordt beoordeeld of eiser in Nederland bescherming nodig heeft. Eiser is niet in een slechtere positie gekomen door het afwijzende besluit op zijn asielaanvraag, nu hij voordat er op de aanvraag werd beslist ook niet in het bezit was van een verblijfsvergunning asiel. Het feit dat de verblijfsvergunningen van personen die al wel een asielvergunning hadden op het moment dat de beoordeling van de minister van de algemene situatie in Jemen wijzigde, niet worden ingetrokken, betekent niet dat er ten aanzien van eiser, op wiens asielaanvraag nog niet was beslist, een onjuiste beslissing is genomen. De minister verwijst in dat kader naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) van 16 augustus 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:2221).

De rechtbank overweegt dat als algemeen uitgangspunt geldt dat bij het nemen van een besluit het recht wordt toegepast zoals dat op dat moment geldt. Dit geldt ook voor beleidsregels, alleen in het geval van bijzondere omstandigheden kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. De enkele omstandigheid dat een belanghebbende door toepassing van nieuw recht in een ongunstiger positie komt, is daarvoor onvoldoende. De omstandigheid dat eiser geen verblijfsvergunning heeft verkregen in tegenstelling tot anderen waarbij eerder op de aanvraag is beslist en die wel in aanmerking zijn gekomen voor een verblijfsvergunning kan dus niet aangemerkt worden als een bijzondere omstandigheid. Ook het feit dat de minister niet tijdig op de aanvraag heeft beslist leidt niet tot het oordeel dat sprake is van een bijzondere omstandigheid, immers er zijn vele vreemdelingen waarvoor geldt dat de beslistermijn (ruimschoots) is overschreden en waarvan de behandeling van de aanvraag lang is blijven liggen. Voor de stelling van eiser dat de minister zijn aanvraag willens en wetens heeft laten liggen in afwachting van de wijziging van het landenbeleid voor Jemen heeft eiser geen enkel concreet aanknopingspunt of onderbouwing gegeven. De rechtbank is van oordeel dat de minister in het geval van eiser zijn aanvraag heeft mogen beoordelen volgens het ten tijde van de besluitvorming geldende landenbeleid voor Jemen. Dat sprake is van strijd met het gelijkheidsbeginsel omdat de reeds verleende verblijfsvergunning van vreemdelingen uit Jemen niet worden ingetrokken volgt de rechtbank evenmin. De minister heeft in dat kader terecht gewezen op voornoemde uitspraak van de Afdeling van 16 augustus 2016. Eisers beroepsgrond slaagt niet.

Landenbeleid voor Jemen en artikel 15, aanhef en onder c van de Kwalificatierichtlijn

7. Eiser heeft zich, onder verwijzing naar de uitspraak van deze rechtbank, zittingsplaats Amsterdam van 28 oktober 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:17489) en twee uitspraken van deze rechtbank, zittingsplaats Den Haag van 28 november 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:19864 en ECLI:NL:RBDHA:2024:19859) op het standpunt gesteld dat de minister de beleidswijziging, dat in Jemen niet langer uitgegaan wordt van de meest uitzonderlijke situatie in de zin van artikel 15c ("kale" 15c situatie) niet voldoende heeft onderbouwd.

De rechtbank overweegt dat uit de uitspraak van de meervoudige kamer van deze rechtbank, zittingsplaats Den Haag van 28 november 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:19859) -kort gezegd- volgt dat de minister onvoldoende inzichtelijk heeft gemaakt hoe de humanitaire situatie in Jemen is betrokken bij de afweging dat niet langer sprake van een dusdanig hoog geweldsniveau dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat indien vreemdelingen terug moeten keren naar Jemen, zij alleen al door hun aanwezigheid in Jemen een reëel risico lopen op een ernstige en individuele bedreiging van het leven of hun persoon als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict. In deze zaak heeft de minister zich, net als in de zaak die aan de orde was in de uitspraak van 28 november 2024, op het standpunt gesteld dat de (slechte) humanitaire situatie in het kader van artikel 15c alleen wordt betrokken voor zover deze direct en in overwegende mate het gevolg is van specifiek en doelbewust handelen of nalaten van de verschillende strijdende partijen. Waarbij de minister opmerkt dat de humanitaire situatie Jemen niet alleen aan de strijdende partijen is te wijten maar ook aan andere omstandigheden, zoals natuurrampen. Ter zitting is door de minister aangegeven dat hoger beroep is ingesteld tegen de uitspraak van 28 november 2024. Verder heeft de minister verwezen naar het landenbeleid, het

algemeen ambtsbericht en de daaraan ten grondslag liggende bronnen en aangegeven dat er thans geen andere informatie voorhanden is. De rechtbank constateert echter dat uit de voornoemde uitspraak van de meervoudige kamer volgt dat uit de door de minister genoemde informatie juist volgt dat de strijdende partijen bewust de slechte humanitaire situatie in Jemen creëren dan wel in stand houden of verergeren en dat door de minister onvoldoende is onderbouwd wat het aandeel van de economische oorlogsvoering is inzake de 15c- situatie in Jemen. De meervoudige kamer heeft daarom geoordeeld dat de minister onvoldoende inzichtelijk heeft gemaakt hoe de humanitaire situatie mee heeft gewogen in de beoordeling in het kader van artikel 15c van de Kwalificatierichtlijn.

De rechtbank ziet in wat de minister in de procedure van eiser naar voren heeft gebracht dan ook geen aanleiding om anders te oordelen dan in de hiervoor genoemde uitspraak van deze rechtbank, zittingsplaats Den Haag van 28 november 2024 is gedaan. De beroepsgrond van eiser slaagt.

Overige beroepsgronden

Ten aanzien van de overige beroepsgronden van eiser, die zien op de geloofwaardigheidsbeoordeling van zijn asielmotief dat hij vreest gerekruteerd te worden door de Houthi's en de toepassing van de glijdende schaal van artikel 15c zoals uiteengezet in het arrest X van het Hof van Justitie van de Europese Unie (het Hof) van 9 november 2023 (ECLI:EU:C:2023:843), overweegt de rechtbank als volgt.

Eiser stelt dat zijn gehoor heeft plaatsgevonden voorafgaand aan de beleidswijziging door de minister en dat bij het horen is aangegeven dat hij in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning enkel vanwege zijn Jemenitische nationaliteit. Hierdoor had het gehoor een andere insteek dat een "gewoon" asielgehoor en is eiser niet voldoende in de gelegenheid gesteld om alle relevante omstandigheden naar voren te brengen.

De rechtbank stelt vast dat het nader gehoor van eiser heeft plaatsgevonden op 15 maart 2024. Dat is vóór de wijziging van het landenbeleid voor Jemen per 24 april 2024. Voor dat moment gold nog dat voor Jemen sprake was de "kale" 15c-situatie. Het horen in het kader van een "kale" 15c-situatie en waarbij ervan uit wordt gegaan dat er een vergunning wordt verleend voor een ieder met de Jemenitische nationaliteit kent een ander uitgangspunt dan het horen in het kader van het nieuwe beleid. Met het ingaan van het nieuwe beleid zijn de individuele omstandigheden van eiser relevanter geworden, zowel in het kader van zijn gestelde individuele vrees bij terugkeer om gerekruteerd te worden als de relevante omstandigheden in zijn individuele situatie die de kans op willekeurig geweld groter maken (toepassing glijdende schaal). Het is de rechtbank niet gebleken dat de minister daar in het gehoor rekening mee heeft gehouden terwijl dit wel relevant is voor de beoordeling van eisers aanvraag. De minister heeft eiser wel in de gelegenheid gesteld om verklaringen af te leggen over zijn vrees bij terugkeer en hierover zijn ook vragen gesteld, echter aan eiser is ook medegedeeld dat hij in aanmerking kon komen voor een vergunning alleen vanwege zijn Jemenitische nationaliteit.

Naar het oordeel van de rechtbank betekent dit het volgende. Indien de minister wenst vast te houden aan de beleidswijziging ten aanzien van de "kale" 15c situatie en dit met inachtneming van deze uitspraak in een nieuw te nemen besluit beter motiveert, zal de minister eisers vrees bij terugkeer voor rekrutering door de Houthi's opnieuw dienen te beoordelen. Hierbij dient de minister na te gaan of zij, uit het gehoor en de door eiser in de loop van de procedure ingebrachte stukken en verklaringen, over voldoende informatie beschikt om deze beoordeling te maken. Tevens dient de minister na te gaan of er voldoende informatie is om een beoordeling te maken over de vraag of er in het geval van eiser individuele omstandigheden zijn die maken dat voor eiser de kans dat hij slachtoffer wordt van willekeurig geweld groter is dan voor anderen (de toepassing van de glijdende schaal uit het arrest X). Zo nodig dient de minister eiser daarover opnieuw te horen.

Conclusie en gevolgen

Het beroep is gegrond en de rechtbank vernietigt het bestreden besluit omdat dit in strijd is met de motiveringsplicht.

6. 09-01-2025, Rb Middelburg, ECLI:NL:RBDHA:2025:239, Algerije, beroep gegrond [onvoldoende zorgvuldig gehoord; lange tijd in Nederland; samenwerkingsplicht]

Reden signalering: Eiser verblijft ruim 40 jaar in Nederland, de vragen in gehoor zien toe op situatie voor vertrek. Geloof en levenshouding niet in lijn met wat gebruikelijk is in Algerije, door verweerder is daarover onvoldoende doorgevraagd, onvoldoende zorgvuldig gehoord

Eiser legt aan zijn asielaanvraag het volgende ten grondslag. Hij verklaart dat hij in 1979 Algerije heeft verlaten om te studeren in Frankrijk. Hij stelt dat hij in Frankrijk vijftien jaar in het bezit is geweest van een verblijfsvergunning en op enig moment is hij naar Nederland gekomen. Na 1983 is eiser niet meer teruggekeerd naar Algerije omdat het land onder invloed van Iran veranderde in een streng islamitisch land. Hij kan daarom niet terug naar Algerije omdat zijn levenswijze niet in lijn is met de gebruikelijke opvattingen in Algerije.

Het bestreden besluit

Bij het bestreden besluit heeft verweerder de asielaanvraag van eiser afgewezen als kennelijk ongegrond. Verweerder vindt de identiteit, nationaliteit en herkomst van eiser geloofwaardig. Ook gelooft verweerder dat eisers geloof en levenshouding niet in lijn zijn met de gebruikelijke opvattingen in Algerije. Verweerder stelt zich op het standpunt dat eiser geen vluchteling is als bedoeld in het vluchtelingenverdrag. Atheïsme, afvalligheid of het niet praktiseren van een religie is namelijk niet strafbaar in Algerije. Bovendien is niet (concreet) gebleken dat eiser de drang of motivatie heeft om zijn opvattingen over de islam openlijk te uiten. Dat eiser bij terugkeer voornemens is mensen te overtuigen om niet naar de moskee te gaan en dat hij zich verzet tegen het regime volgt verweerder niet. Eiser heeft dit namelijk pas in zijn zienswijze naar voren gebracht en dat is niet in lijn met zijn verklaringen tijdens het nader gehoor. Anders dan eiser stelt, is hij voldoende in de gelegenheid gesteld om zijn relaas te vertellen. Verder wordt niet gevolgd dat eiser bij terugkeer problemen zal krijgen vanwege zijn gestelde politieke overtuiging. Eiser heeft immers verklaard niet te weten of hij bij terugkeer problemen verwacht met de Algerijnse autoriteiten. Tot slot heeft eiser Algerije ruim 45 jaar geleden verlaten. Eiser heeft zich gedurende zijn lange verblijf in Nederland niet gemeld voor asiel. Dat doet afbreuk aan zijn vrees. Tot slot is aan eiser voorlopig uitstel van vertrek verleend op grond van artikel 64 van de Vw tot en met uiterlijk 30 maart 2025.

Eiser voert daartegen aan dat verweerder ten onrechte zijn asielaanvraag heeft afgewezen. Zijn levenswijze en geloofsovertuiging zijn niet verenigbaar met wat gangbaar is in Algerije. Hij is van plan bij terugkeer in gesprek te gaan met mensen over de wijze waarop met het geloof wordt omgegaan in Algerije vanuit het regime. Er is sprake van een politieke overtuiging. Eiser woont al ruim veertig jaar in het westen waardoor zijn overtuigingen alleen maar sterker zijn geworden en hij gewend is aan de mogelijkheid om zich uit te spreken. Ook in het verleden heeft eiser zich verzet tegen de dictatuur en corruptie in Algerije. Ook toen is getracht hem de mond te snoeren door een oproep voor de militaire dienst toe te sturen terwijl hij vrijgesteld was van militaire dienst. Eiser voert aan dat verweerder onvoldoende heeft doorgevraagd over zijn vrees bij terugkeer in relatie tot zijn geloof, de wijze waarop hij daaraan uiting geeft en wil geven en zijn politieke overtuiging. Hij wijst op de samenwerkingsverplichting. Uit het gehoor blijkt voldoende dat de levenswijze van eiser afwijkt van hetgeen gangbaar is in Algerije. Hoewel afvalligheid op zichzelf niet strafbaar is in Algerije, is de islam wel de staatsgodsdienst. Het beledigen van de islam is wel strafbaar alsmede het bekeren van een moslim door een niet-moslim. Eiser legt ter onderbouwing verschillende rapporten over. Hij heeft eerder geen asiel aangevraagd omdat vanwege het rechtmatig verblijf in Frankrijk daar geen reden toe bestond en hij daarna legaal Nederland is ingereisd. Tot slot voert eiser aan dat bij de beoordeling of hij om een humanitaire redenen in het bezit moet worden gesteld van een verblijfsvergunning er ten onrechte alleen is gekeken naar het onrechtmatige verblijf dat eiser in Nederland heeft gehad terwijl eiser op legale wijze naar Nederland is gekomen.

Ter zitting heeft eiser zijn grond dat hij ten onrechte niet in het bezit is gesteld van een verblijfsvergunning regulier op humanitaire gronden ingetrokken.

De rechtbank oordeelt als volgt.

Uitgangspunt is dat het aan eiser is om zijn asielrelaas naar voren te brengen. Tegelijkertijd rust op verweerder een samenwerkingsplicht. De vraag of verweerder in een individuele zaak heeft voldaan aan zijn samenwerkingsplicht, dient per geval beantwoord te worden. Een manier om te voldoen aan die plicht is door het voldoende doorvragen over de persoonlijke ervaringen van een vreemdeling in zijn land van herkomst en de situatie waarin de vreemdeling zal komen te verkeren bij terugkeer. Uit de werkinstructie 2021/134 van verweerder volgt dat het nader gehoor zich primair richt op de directe redenen voor het vertrek uit het land van herkomst en/of omstandigheden die na vertrek uit het land van herkomst zijn ontstaan waardoor de vreemdeling niet meer kan terugkeren naar zijn land van herkomst. Aan de hand van wat de vreemdeling verklaart (of de informatie die de vreemdeling niet direct verschaft maar “die je tussen de regels door” leest)⁵ stelt de gehoordmedewerker verdere vragen. De rechtbank stelt vast dat verweerder tijdens het nader gehoor met name vragen heeft gesteld over eisers ervaringen in Algerije voor zijn vertrek. De rechtbank acht in dat geval van belang dat eiser in 1979 is vertrokken uit Algerije, naar eigen zeggen mede vanwege de gewijzigde situatie in zijn land van herkomst. Uit het gehoor komt voldoende naar voren dat eiser anders denkt dan gebruikelijk is in Algerije. Uit het bestreden besluit blijkt ook dat niet in geschil is dat eisers levenswijze niet in lijn is met wat gangbaar is in Algerije. Het had derhalve op de weg van verweerder gelegen om in het nader gehoor aan eiser vragen te stellen in het licht van de huidige situatie in Algerije, ruim veertig jaar later en hoe eiser voornemens zich in Algerije te gaan gedragen. Ook had verweerder in het nader gehoor nader in moeten gaan op eisers geloofs- en levensovertuiging, of eiser zichzelf als afvallig beschouwd en of hij in het geval van afvalligheid voornemens is om hieraan uiting te geven bij terugkeer naar Algerije. Verweerder heeft dat nagelaten. Dat klemt temeer omdat verweerder in het bestreden besluit tegenwerpt dat uit eisers verklaringen tijdens het nader gehoor niet is gebleken dat eiser de drang of motivatie heeft om zijn opvattingen over de islam openlijk te uiten. Volgens verweerder is daarom niet aannemelijk dat eiser zich bij terugkeer op dusdanige wijze zal uiten dat dat zal leiden tot problemen met de Algerijnse autoriteiten. De rechtbank is met eiser van oordeel dat verweerder niet voldoende heeft doorgevraagd tijdens het nader gehoor naar eisers vrees bij terugkeer naar Algerije.

In de correcties en aanvullingen op het nader gehoor verklaart eiser aanvullend dat sprake is van afvalligheid, ‘dat hij zal doen wat hij kan om te strijden tegen de moslims’ en dat hij altijd op de ‘Franse manier’ heeft geleefd. Niet gebleken is dat verweerder deze aanvullingen en/of correcties heeft meegenomen terwijl dit indicaties zijn dat, anders dan verweerder stelt, eiser voornemens is om zijn opvattingen over de islam openlijk te uiten. In het bestreden besluit heeft verweerder opgenomen dat poging tot bekering en godslastering wel strafbaar is gesteld. Nu verweerder eiser onvoldoende zorgvuldig heeft gehoord op onder meer deze onderdelen, heeft dat tot gevolg dat het bestreden besluit onvoldoende zorgvuldig tot stand is gekomen. Verweerder kan immers pas een deugdelijke beoordeling maken of eiser te vrezen heeft voor vervolging in Algerije, indien door verweerder in kaart is gebracht hoe eiser uiting wenst te geven aan zijn geloof- en levensovertuiging in Algerije. Gelet daarop berust het bestreden besluit niet op een deugdelijke motivering.

De stelling van verweerder dat eiser zelf heeft verklaard dat hij niet weet of hij te vrezen heeft bij terugkeer doet niet af aan de samenwerkingsplicht die op verweerder rust. Zoals overwogen is eiser al ruim veertig jaar geleden vertrokken uit Algerije. Het ligt derhalve niet op de weg van eiser om op de hoogte te zijn van de eventuele consequenties van zijn in Algerije afwijkende levenshouding.

Gelet op het geconstateerde zorgvuldigheids- en motiveringsgebrek is de rechtbank van oordeel dat verweerder zich niet zonder meer op het standpunt heeft kunnen stellen dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij te vrezen heeft bij terugkeer. Deze beroepsgrond slaagt en het beroep van eiser is gegrond.

Wat eiser verder heeft aangevoerd, hoeft, gelet op het bovenstaande, geen bespreking meer.

Conclusie en gevolgen

Verweerder heeft de aanvraag ten onrechte afgewezen als kennelijk ongegrond. Het beroep is gegrond omdat het bestreden besluit in strijd is met de artikelen 3:2 en 3:46 van de Awb

Contact

Als u informatie heeft die nuttig zou kunnen zijn voor andere rechtsbijstandverleners op de AC's, vernemen we dat graag. We kunnen het dan opnemen in de Signalering.

AC Contactpersoon Advocatuur(ACCA)

Monique Muller m.muller@mulleradvocatengouda.nl

Juridisch Coördinatoren

Eddy Sluiter e.sluiter@rvr.org
Michelle van de Scheur m.vdscheur@rvr.org
Alinda Zoetbrood a.zoetbrood@rvr.org

Met algemene vragen over zaken gerelateerd aan het AC-proces kunt u terecht bij :
juridischcoördinatorenasiel@rvr.org

Documentalist

AC

E-mail

Tabitha Maat	Den Bosch	tmaat@vluchtelingenwerk.nl
Nissan Atalay	Schiphol	natalay@vluchtelingenwerk.nl
Mimoun Koubaa	Ter Apel	mkoubaa@vluchtelingenwerk.nl
Anouk Ayhan	Zevenaar	aayhan@vluchtelingenwerk.nl

De documentaristen zijn in ieder geval altijd te bereiken via: documentaristen@vluchtelingenwerk.nl

Adres- en contactgegevens van de balies van de afdeling Legal Aid van de Raad voor Rechtsbijstand op de AA-locaties :

AC Schiphol
Duizendbladweg 100,
1171 VA BADHOEVEDORP
Tel.: 088 – 07 54215
e-mail: acschiphol@rvr.org

AC Ter Apel
Ter Apelerven 3,
9561 MC, TER APEL
Tel.: 088 – 04 39930
e-mail: acterapel@rvr.org

AC Den Bosch
Leeghwaterlaan 16
5223 BA DEN BOSCH
Tel.: 088 – 04 37819 / 18
e-mail: acdenbosch@rvr.org

AC Zevenaar
Ringbaan-Zuid 2a
6905DB ZEVENAAR
Tel.: 088 – 04 31571 / 72
e-mail : aczevenaar@rvr.org

AC Budel
Randweg-Oost 32
6021 PB Budel Cranendonck
Tel.: 088 – 04 31171 / 72
e-mail: acbudel@rvr.org

Inschrijvingsvoorwaarden

In de [Inschrijvingsvoorwaarden advocatuur 2024](#) staan in [Bijlage 2](#) de specialisatievereisten voor asiel- en vluchtelingenrecht en in [Bijlage 2a](#) de Distributieregeling AC. De [Best Practices Leidraad Asiel](#) bevat de minimumnormen voor het verlenen van zorgvuldige en adequate rechtsbijstand in asielzaken.